

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่สมรสและอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส รองลงมาคือเป็น โสดมีจำนวนใกล้เคียงกัน ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 31 - 40 ปี และช่วงอายุ 18-30 ปี ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ผู้ประกอบการด้านธุรกิจ และนักการเมืองท้องถิ่น ผู้ใช้แรงงาน ลูกจ้างเอกชน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับประถมศึกษาตอนต้น ใกล้เคียงกัน เป็นผู้เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาล่าสุดเป็นส่วนใหญ่ และมีความสนใจทางด้านการเมืองในระดับสนใจถึงสนใจอย่างยิ่ง ส่วนช่องทางในการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ส่วนมากดูจาก โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์

2. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านลักษณะส่วนตัวพบว่า คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ แต่งกายเรียบร้อยเหมือนกับชาวบ้านทั่วไป และมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ มีความสุภาพ อ่อนน้อมเป็นกันเอง มีความเปิดเผยและจริงใจ มีความรู้ขั้นต่ำปริญญาตรี มีบุคลิกภาพดีและมีลักษณะน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่ไม่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ คุณลักษณะซึ่งเป็นที่พึงประสงค์น้อยได้แก่ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีครอบครัวอบอุ่นสมบูรณ์ ไม่จำเป็นต้องมีสุขภาพจิตดี และมีร่างกายแข็งแรง ไม่จำเป็นต้องมีภูมิหลังหรือประวัติความเป็นมาดี ไม่จำเป็นต้องเคยมีประสบการณ์ทางการเมือง คัมสุราหรือสูบบุหรี่บ้างเป็นบางครั้ง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุดคือ ไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบหรือมีวินัยในตัว

3. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านความรู้ความสามารถพบว่า คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ เคยมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมส่วนรวม มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และ มีความสามารถในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาของชนยากจนและปัญหาของชุมชน มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชน มีความสามารถในการแก้ปัญหา

ความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและมีลักษณะเป็นนักเรียนผู้ตลอดชีวิต คุณลักษณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่แน่ใจว่าอยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์หรือไม่ มีเพียงข้อเดียวคือ ไม่จำเป็นต้องจบปริญญาโท นอกนั้นเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อย ได้แก่ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการตลาดและการส่งออก ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการบริหาร ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีในชุมชน และไม่จำเป็นต้องมีความรู้ด้านกฎหมาย

4. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านคุณธรรมจริยธรรมพบว่า คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น มีความละเอียดและเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต้องไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา เป็นผู้นำชุมชนในการทำนุบำรุงศาสนา / ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ต้องปฏิบัติสังคหวัตถุ 4 จนเป็นนิสัย คุณธรรมที่ควรมีมากที่สุดคือความซื่อสัตย์ ไม่ควรมีความลับกับประชาชน และคุณธรรมที่ควรมีในตัวคือสัจปุริสธรรม 7 คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อย ได้แก่ ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกชนิด คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อย ได้แก่ ควรแสวงหาผลประโยชน์บ้างตามสมควรนอกนั้นเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด ประกอบด้วย ไม่จำเป็นต้องมีความพอเพียงและพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ บางครั้งไม่จำเป็นต้องตรงต่อเวลานัดหมาย ไม่จำเป็นต้องมีพรหมวิหาร 4 คือเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ไม่จำเป็นต้องมีความยุติธรรม ไม่จำเป็นต้องเสียสละเพื่อส่วนรวมเสมอไป

5. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านความเป็นผู้นำพบว่า คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ควรรับฟังความคิดเห็นและเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ควรกล้าที่จะแสดงความรับผิดชอบ และรู้จักใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ควรมีความสามารถในการมอบหมายงาน สิ่งที่มีความเชื่อมั่นต่อตนเองและกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถกระตุ้นผู้อื่นทำงานได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ และควรมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อย ได้แก่ ไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรมที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนได้ในทุกสถานการณ์ การทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือไม่ใช่ลักษณะจำเป็นของ สอบจ. การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ใช่คุณลักษณะสอบจ.ที่ดี และไม่จำเป็นต้องให้คำแนะนำหรือคำปรึกษากับชุมชนได้ทุกเรื่อง นอกนั้นเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อยที่สุด ประกอบด้วย ไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่/ปกป้องผลประโยชน์ของผู้ได้บังคับบัญชาและไม่ควรเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจอย่างเฉียบขาด

6. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนชายและประชาชนหญิงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านภาวะความเป็นผู้นำ พบว่า ประชาชนชายและประชาชนหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ ใน 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความเป็นผู้นำ ส่วนในด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่าประชาชนชายและประชาชนหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านลักษณะส่วนตัว พบว่า คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ แต่งกายเรียบง่ายเหมือนกับชาวบ้านทั่วไป และมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากได้แก่ มีความสุภาพอ่อนน้อมเป็นกันเอง มีความเปิดเผยและจริงใจ มีความรู้ขั้นต่ำปริญญาตรี มีบุคลิกภาพดีและมีลักษณะน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ คุณลักษณะซึ่งเป็นที่พึงประสงค์น้อยได้แก่ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีครอบครัวอบอุ่น สมบูรณ์ ไม่จำเป็นต้องมีสุขภาพจิตดี และมีร่างกายแข็งแรง ไม่จำเป็นต้องมีภูมิหลังหรือประวัติความเป็นมาดี ไม่จำเป็นต้องเคยมีประสบการณ์ทางการเมือง คัมสุราหรือสูบบุหรี่บ้างเป็นบางครั้ง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุดคือ ไม่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบหรือมีวินัยในตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีเพ็ญ ช่วงไชยสง (2540: 76-79) ไพจิตร ศรีวรรณ (2542: 84-89) สมชอบ นิตินจน์ (2542: 67-69) และ สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541: 65-69) ที่สรุปว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือนักการเมืองควรมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน มีการดำเนินชีวิตที่โปร่งใสทั้งชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงาน สามารถตรวจสอบได้ มีชีวิตครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดี มีชีวิตที่เปิดเผยมืออาชีพที่แน่นอน เพื่อให้ปรากฏที่มาแห่งรายได้ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีอารมณ์เยือกเย็น มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยว มีความอดทนและอดกลั้นสูงเชื่อมั่นในอุดมการณ์และมีความเป็นสุภาพบุรุษ นอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะด้านส่วนตัวดังกล่าวสอดคล้องคุณลักษณะของผู้นำ ที่พึงประสงค์ตามที่ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 93) ศรีลย์ บริสุทธิ์ (2543: 25) ที่พบว่าผู้นำควรมีความรู้และประสบการณ์ทั้งในเรื่องการงานและชีวิต อย่างกว้างขวาง มีความรับผิดชอบสูง มีความคล่องตัวและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีมี

คุณสมบัติทางกาย ได้แก่ ว่องไว สง่า บุคลิกภาพมีเสน่ห์ แต่งตัวง่าย ๆ มีรสนิยม เสียงพูดชัดเจน อิริยาบถเป็นไปตามธรรมชาติ อุปนิสัยสม่ำเสมอ สุขภาพดี

2. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ เคยมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมส่วนรวม มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และ มีความสามารถในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ ควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาของคณาภิบาล และปัญหาของชุมชน มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชน มีความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และมีลักษณะเป็นนักเรียนผู้ตลอดชีวิต คุณลักษณะที่ประชาชนไม่แน่ใจว่าอยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์หรือไม่ มีเพียงข้อเดียวคือ ไม่จำเป็นต้องจบปริญญาโท นอกนั้นเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อย ได้แก่ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการตลาดและการส่งออก ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการบริหาร ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีในชุมชน และไม่จำเป็นต้องมีความรู้ด้านกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีเพ็ญ ช่วง ไชยสง (2540: 76-79) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถ ก็ควรมีผลงานด้านสาธารณะ ผลงานทางการเมือง มีการนำเอาปัญหาต่าง ๆ ไปวางแผนนโยบายในการพัฒนาประเทศได้อย่างถูกต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ มีวิจรรณญาณในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องมีความกล้าหาญ กล้าต่อสู้ กล้าตัดสินใจ กล้ารับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม มีความเฉลียวฉลาด รู้ทันเหตุการณ์ สามารถรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว สามารถทำให้ผู้ร่วมงาน ประชาชนและบุคคลทั่วไปเชื่อมั่นและศรัทธาสนใจในความสำเร็จของทั้งทีมมากกว่าความสำเร็จของตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เพื่อปกป้องประโยชน์ของประเทศชาติ มีความคิดในเชิงรุก หาหนทางแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระยะ 5-10 ปี ข้างหน้าและมีความคิดในสิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างความเจริญทางเทคโนโลยีให้ทัดเทียมกับนานาชาติ และมีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านรัฐศาสตร์และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพจิตร ศรีวรรณ (2542: 84-89) ที่ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครพนม ตามความคิดของผู้บริหาร โรงเรียนและครู-อาจารย์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาและประถมศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ มีความรู้ ความเข้าใจกฎหมายบ้านเมืองเป็นอย่างดี มีความเฉลียว

ฉลาดรู้ทันเหตุการณ์ และมีความกล้าหาญ กล้าพูด กล้าตัดสินใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมชอบ นิตีพจน์ (2542: 67-69) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ตามทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านภูมิหลัง ด้านความรู้ ความสามารถและด้าน วิชาชีพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านคุณธรรมจริยธรรมพบว่า คุณลักษณะที่ อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น มีความ ละเอียดและเกรงกลัวที่จะกระทำความผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต้องไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา เป็นผู้นำชุมชนในการทำนุบำรุงศาสนา /ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ต้องปฏิบัติสังกัหวัดดู 4 จนเป็นนิสัย คุณธรรมที่ควรมีมากที่สุดคือความซื่อสัตย์ ไม่ควรมีความลับกับประชาชน และคุณธรรมที่ควรมีใน ตัวคือสัปปุริสธรรม 7 คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุดได้แก่ ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุก ชนิด คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์น้อยได้แก่ ควรแสวงหาผลประโยชน์บ้างตามสมควร นอกนั้นเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์น้อยที่สุด ประกอบด้วย ไม่จำเป็นต้องมีความพอเพียงและพอใจ ในสิ่งที่ตนมีอยู่ บางครั้งไม่จำเป็นต้องตรงต่อเวลานัดหมาย ไม่จำเป็นต้องมีพรหมวิหาร 4 คือเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ไม่จำเป็นต้องมีความยุติธรรม ไม่จำเป็นต้องเสียสละเพื่อส่วนรวมเสมอไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประจง ประสารณ์ (2541: 23-24) ที่กล่าวถึงคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม คือ ความดีงามในตัวบุคคล คุณธรรมเป็นสิ่งที่ได้มาจากการศึกษา และอบรมจิตใจเป็นเวลานาน และมีการปฏิบัติเฉพาะสิ่งที่ดีงามติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันนานจนเป็นความเคยชิน คุณธรรมเป็นกรอบ แห่งการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีคุณค่าในตัวเอง จำแนก ได้เป็น การมีความรู้ถูกต้อง เพียงพอ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พิจารณาคุณค่าของคนด้วยเหตุผล และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ชัดหุ่นต่อ ปัญหาต่างๆ และแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หาวิธีการใหม่ ๆ มาปรับปรุง และพัฒนางาน มีความยุติธรรม มีอารมณ์มั่นคงสามารถควบคุมตัวเองได้ทุกสถานการณ์ ไม่แสวงหา ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ มีความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจ ภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง ให้เกียรติ คนอื่น ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น มีความเมตตากรุณา รักษาความลับได้ดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่นตาม สมควร เสียสละเพื่อประโยชน์ของสังคม ไม่อาฆาตพยาบาทและให้ความไว้วางใจแก่ผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉลอง มาปรีดี (2537: 13-15) ที่ว่าคุณธรรมคือความดีงามที่มี อยู่ในจิตใจของบุคคล ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญู ความพากเพียร ความเห็นอกเห็นใจ ความละเอียดต่อความชั่ว และความกล้าที่จะกระทำ

ความดี หลักคุณธรรมที่ควรยึดถือเพื่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 สังคหัตถ์ 4 สัมปปริสธรรม 7 และสอดคล้องแนวคิดเกี่ยวกับ จริยธรรมที่ควรปฏิบัติ (สมชอบ นิติพจน์. 2542: 14) คือ การใส่ใจในสังขธรรม การใช้ปัญญาในการ แก้ปัญหา เมตตากรุณา เป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่สำคัญ และ สติ สัมปชัญญะ เน้นการควบคุม ตนเอง การไม่ประมาท ซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร หิริโอตตปเปะ คือ การทะนุถนอม และเกรงกลัวต่อ บาบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องผลการวิจัยของ บรรจง ไตรสารศรี (2542: 71-74) ที่ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาแห่งสภาคริสตจักรประเทศไทยตามความเห็นของครูซึ่งพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วยความจริงใจ ความซื่อสัตย์ รักษาความลับ สัญญา ความยุติธรรม ความเสมอภาค ในการปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชา และสอดคล้อง ผลการวิจัยของ ชีระวัฒน์ สงวนพงษ์ (2542: 49-57) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักวิชาการศึกษา ในสังกัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดเชียงราย พบว่า คุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีคุณธรรมจริยธรรม ความเสียสละ และสอดคล้องผลการวิจัยของ สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541: 65-69) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งใน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังว่า ผู้ที่เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะเป็นคนมีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ เป็นคนมีความสามารถ เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าและมีความจริงใจ เป็นคนดีมีศีลธรรม เป็นคนที่มีหัวใจปัญหา ของประชาชนและกล้าพูดกล้าทำ ซื่อตรงจริงใจ

4. ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอ วาปีปทุม เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านความเป็นผู้นำพบว่า คุณลักษณะที่อยู่ ในเกณฑ์พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ควรรับฟังความคิดเห็น และเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ควร กล้าที่จะแสดงความรับผิดชอบ และ รู้จักใช้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์ พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ควรมีความวิสัยทัศน์กว้างไกล ควรมีความสามารถในการมอบหมายงาน สั่งการ มี ความเชื่อมั่นต่อตนเองและกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถกระตุ้นผู้อื่นทำงาน ได้อย่างบรรลุ วัตถุประสงค์ และควรมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น คุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์ พึงประสงค์น้อย ได้แก่ ไม่จำเป็นต้องมีพฤติกรรมที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้ ไม่จำเป็นต้อง เป็นตัวแทนของประชาชนได้ในทุกสถานการณ์ การทำให้ผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ ไม่ใช่ลักษณะจำเป็น ของ สอบจ. การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ใช่คุณลักษณะสอบจ.ที่ดี และไม่จำเป็นต้องให้ คำแนะนำหรือคำปรึกษากับชุมชนได้ทุกเรื่อง นอกนั้นเป็นคุณลักษณะที่อยู่ในเกณฑ์พึงประสงค์ น้อยที่สุด ประกอบด้วยไม่จำเป็นต้องเอาใจใส่ปกป้องผลประโยชน์ของผู้ได้บังคับบัญชา และ สมควรเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจอย่างเฉียบขาด ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องผลการวิจัยของ

สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541: 65-69) ที่พบว่าประชาชนมีความคาดหวังว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรจะมีอุดมการณ์ไม่ขัดแย้งกันเพื่อผลประโยชน์ เป็นนักการเมืองที่ดี สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนไว้ใจได้ เป็นคนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน รู้วิธีการแก้ปัญหาท้องถิ่นที่ตนเองสมัคร ไม่หนีประชาชน มีภูมิหลังสะอาด ออกเยี่ยมเยียนประชาชนให้บ่อย ต้องไม่ใช่เจ้าพ่อหรืออยู่ในสังกัดของเจ้าพ่อหรือผู้มีอิทธิพล รักษาดี ศาสนาพระมหากษัตริย์ เป็นคนในชุมชน และรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น สมชอบ นิติพจน์ (2542: 67-69) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ตามทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในด้านวิสัยทัศน์ พึงประสงค์ในระดับมาก และศรีเพ็ญ ช่วงไธสง (2540: 76-79) ซึ่งพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในทศวรรษหน้าควรมีการวางตัวเป็นกันเองกับประชาชน ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลทั่วไปในสังคมได้เป็นอย่างดี มีทำที่ที่เป็นมิตร สนใจและเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ มีความจริงใจ มีความเข้าใจ และเห็นใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม ให้ความสำคัญกับบุคคลทุกกลุ่ม โดยเสมอภาคกัน เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับแล้วให้คำปรึกษาแนะนำกับประชาชนผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป ด้านความประพฤติ ควรมีการประพฤติตนที่น่าเชื่อถือทั้งการกระทำและคำพูดรู้จักประมาณตนและสำรวจตนเองอยู่เสมอ มีความหนักแน่นในสิ่งที่ถูกต้อง มีความสำนึกที่จะทำงานรับใช้สังคม มีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในตนเอง มีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง ตรงต่อเวลา เสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาโรคเอาเปรียบผู้อื่น และไม่แอบอ้างเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดของบทบาทหน้าที่ความเป็นผู้นำที่ ชูเกียรติ คำณนະทรัพย์ (2542: 11-12) สรุปไว้ว่า ผู้นำในฐานะผู้บริหาร ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เป็นผู้นำในด้านกรวางนโยบาย และตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม รวมทั้งช่วยงานของสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ดำเนินไปด้วยดี ผู้นำในฐานะผู้วางแผน ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนการปฏิบัติงาน ตัดสินใจในการเลือกวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้กลุ่มบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ผู้นำในฐานะผู้วางนโยบาย จะเป็นผู้กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติงานของกลุ่ม ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ เป็นผู้ที่มิทักษะที่ดีในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้นำในฐานะตัวแทนของกลุ่ม ทำหน้าที่ตัวแทนในการเพื่อติดต่อกับประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ภายนอก ผู้นำในฐานะผู้ควบคุมความสัมพันธ์ของกลุ่ม เป็นผู้นำหน้าที่ในการบริหารและอำนวยความสะดวกให้ความสัมพันธ์ของกลุ่มเป็นไปด้วยดี ผู้นำในฐานะผู้ตัดสินใจ ประนีประนอม เมื่อมีความขัดแย้ง ผู้นำจะทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยประนีประนอมให้เกิดความเข้าใจกันได้ ผู้นำในฐานะผู้ให้รางวัลและลงโทษ เป็นผู้ทำหน้าที่ในการให้รางวัลผู้ที่มีความดีความชอบและลงโทษผู้กระทำความผิดและเกิดผลเสียหายต่อองค์กร ผู้นำในฐานะผู้มีอุดมคติ เป็นผู้นำที่ทำหน้าที่

อย่างมี อุดมการณ์อันแน่วแน่ และมีหลักการอันมั่นคง ในการนำพากลุ่ม ไปสู่เป้าหมาย ผู้นำในฐานะเป็นบุคคลตัวอย่าง ผู้นำต้องทำหน้าที่ในการเป็นแบบอย่างที่ดีในทุก ๆ ด้าน ให้กับผู้ตาม ผู้นำในฐานะสัญลักษณ์ของกลุ่ม ผู้นำต้องมีเอกลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มจนสามารถเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มได้ ผู้นำในฐานะผู้ให้คำปรึกษา ผู้นำต้องแสดงบทบาทเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษาแก่ผู้ตาม ในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านส่วนตัวและส่วนรวม นอกจากนี้แล้วคุณลักษณะดังกล่าว ยังสอดคล้องเกณฑ์ 3 ประการสำหรับการมีภาวะความเป็นผู้นำเพื่อการพัฒนาที่ Esman and Uphoff (1984: 247) กล่าวไว้ว่าผู้นำในการพัฒนาควรเป็นผู้มีความสามารถในการระดมทรัพยากรท้องถิ่น เช่น แรงงาน เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นผู้มีความสามารถในการให้คำแนะนำทรัพยากรจากภายนอกเพื่อนำมาเสริมสร้างทรัพยากรภายใน มีความตั้งใจที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านั้น เพื่อประโยชน์อย่างกว้างขวางของคนในชุมชน ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ และสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ด้วย

5. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนชายและประชาชนหญิงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละด้าน ซึ่งประกอบด้วยด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านภาวะความเป็นผู้นำ พบว่า ประชาชนชายและประชาชนหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ ใน 3 ด้านคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ ความสามารถ และด้านความเป็นผู้นำ ส่วนในด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ประชาชนชายและประชาชนหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.01$ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลการวิจัย ของ สมชอบ นิตินันท์ (2542: 67-69) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ตามทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคุณลักษณะส่วนตัว ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านภูมิหลัง ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านวิสัยทัศน์ มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลจากการวิจัย พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ในทัศนะของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอวาปีปทุมนั้น ประชาชนมีความต้องการอยากจัดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคุณลักษณะดังนี้

1.1 ด้านส่วนตัว ควรมีการแต่งกายเรียบง่ายเหมือนกับชาวบ้านทั่วไป และมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีความสุภาพอ่อนน้อมเป็นกันเอง มีความเปิดเผยและจริงใจ มีความรู้ขั้นต่ำปริญญาตรี มีบุคลิกภาพดีและมีลักษณะน่าเชื่อถือ เป็นผู้ที่ไม่หาความรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีครอบครัวอบอุ่นสมบูรณ์ มีสุขภาพจิตดี และมีร่างกายแข็งแรง มีภูมิหลังหรือประวัติความเป็นมาดี มีประสบการณ์ทางการเมือง ไม่คัมสุราหรือสูบบุหรี่ และมีความรับผิดชอบ หรือมีวินัยในตัว

1.2 ด้านความรู้ความสามารถ ควรเคยมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมส่วนรวม มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และมีความสามารถในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาของชนบทและปัญหาของชุมชน มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในชุมชน มีความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และมีลักษณะเป็นนักเรียนรู้อยู่ตลอดชีวิต มีความรู้ในด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ มีความรู้เกี่ยวกับการตลาดและการส่งออก มีความรู้เกี่ยวกับการบริหาร มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรที่มีในชุมชน และมีความรู้ด้านกฎหมาย

1.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรเป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้อื่น มีความละเอียดและเกรงกลัวที่จะกระทำผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ต้องไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา เป็นผู้นำชุมชนในการทะนุบำรุงศาสนา / ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ต้องปฏิบัติสังคหวัตถุ 4 จนเป็นนิสัย มีความซื่อสัตย์ ไม่ควรมีความลับกับประชาชน มีศรัทธาธรรม 7 ในตัว ไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุขทุกชนิด ไม่ควรมุ่งแต่จะแสวงหาผลประโยชน์ มีความพอเพียงและพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ต้องตรงต่อเวลานัดหมาย มีพรหมวิหาร 4 คือเมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขา มีความยุติธรรม และเสียสละเพื่อส่วนรวม

1.4 ด้านความเป็นผู้นำควรรับฟังความคิดเห็นและเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน ควรกล้าที่จะแสดงความรับผิดชอบ และ รู้จักให้อำนาจหน้าที่อย่างชอบธรรม ควรมีความกล้าหาญ กว้างไกล ควรมีความสามารถในการมอบหมายงาน สั่งการ มีความเชื่อมั่นต่อตนเองและกล้าแสดงความคิดเห็น สามารถกระตุ้นผู้อื่นทำงานได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์และควรมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น มีพฤติกรรมที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้ เป็นตัวแทนของประชาชนได้ในทุกสถานการณ์ สามารถผู้อื่นเกิดความเชื่อถือ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ได้ดีสามารถให้คำแนะนำหรือคำปรึกษากับชุมชนได้ทุกอย่าง เอาใจใส่ปกป้องผลประโยชน์ของผู้ได้บังคับบัญชา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สามารถศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองอื่น ๆ ได้ในทำนองเดียวกัน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ในทัศนะของบุคคลประเภทอื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไปได้ เช่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ในทัศนะของนิสิตนักศึกษา หรือในทัศนะของนักธุรกิจ เป็นต้น

2.2 สามารถขยายพื้นที่ศึกษาออกไปให้กว้างขึ้น หรือขยาย กลุ่มประชากรให้มีจำนวนมากขึ้นกว่านี้ได้

2.3 สามารถทำการวิจัยในหัวข้อเดียวกันนี้โดยเปลี่ยนกระบวนการวิจัยให้เป็นแบบอื่นได้ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หรือการวิจัยเอกสาร เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY